

## Die ballade van Robbie de Wee en ander verhale.

Deon Meyer.

Kaapstad: Human & Rousseau, 2015.

336 pp. ISBN: 978-0-7981-6946-2;

EPUB: 978-0-7981-6947-9;

MOBI: 978-0-7981-6948-6.

DOI: <http://dx.doi.org/10.17159/tvl.v.54i1.27>

*Die ballade van Robbie de Wee en ander verhale* (2015, voortaan net *Ballade*) val struktureel in twee “dele” uiteen. Die eerste “deel” bestaan uit verhale 1 tot 13, wat reeds vantevore uitgegee is onder die titel *Bottervisse in die jêrn* (1997). Hierdie verhale is almal relatief kort (tussen 10 en 13 bladsye lank) en betreklik lighartig.

Met die uitsondering van “Helena se kortverhaal”, is hulle ook almal liefdesverhale. Daar is onder meer ’n depressiewe skilderkunstenaar, ’n passielose operasanger en ’n aspirantdigter wat verlief raak (“Bottervisse in die jêrn”, “Die laaste uitweg” en “Die wildbewaarder”), polisieledes en privaat speurders wat liefde vind (“Magriet se krokodilletjie”, “Om ’n man te vang” en “Die Daniëlla-dossier”), kalwerliefde tussen ’n boer en ’n stadsmeisie (“Donkerberg se nuwe dokter” en “Die ongewenste indringer”) en selfs ’n romanse in ’n aftreeoord (“Die laaste oujongkêrel”).

Bewenens die liefde is humor ook ’n kernbestanddeel. Vergelyk byvoorbeeld die astrante jong Buks se malapropisme (“teewater” in plaas van “teater”, 17), polisieman Pieter Abel se rymende rang (“Konstabel Abel”, 74), en die

beskrywende byname van rugbyspelers soos “Slaghuis Strydom”, “Voetjies van Rensburg” en “Die Toring van Trompsburg” (25, 27, 29).

’n Mens kan ook nie help om te glimlag vir die komiese situasies waarin sommige karakters beland nie; soos byvoorbeeld die skreeusnaakse dramatiese ironie wanneer ’n Vrystaatse meisie haarself voorhou as Franssprekende au pair. In een stadium sê haar gasvrou: “’Servaas, dis nou die meisie van Parys, Sanita Basson.’ Tant Baby het die van sonder die laaste letter gesê—’Bassô’, soos sy gedink het dit in Frans uitgespreek moet word— en na Sanita gedraai. ‘My husband. Servaa.’ Ook sonder die medeklinker aan die einde. (185)

Hoewel geloofwaardigheid met tye getoets word, en ’n idealistiese beeld van die liefde soms tot die uiterste gevoer word in hierdie “lekkerleesverhale”—soos hulle in die flapteks van die boek beskryf word—kan ’n mens nie anders as om daardeur ontroer te word nie.

Teenoor die eerste dertien stories in *Ballade* is die laaste vyf verhale, deel “twee” van *Ballade*, nog nooit voorheen gebundel nie. Hulle is ooglopend langer (tussen 24 en 32 bladsye) en verkry weens die teenwoordigheid van een of ander misdaadgegewe en/of die dood, ’n ietwat ernstiger toon.

Die amateur speurpersoon in “Die verlore Sonde”, is Christine Gianakos, ’n “snuffelaar” in haar pa se kunsbesigheid (199). Sy kom af op ’n gesogte skildery in die privaat besit van “oom” George en “tannie” Marlene van Velden—plaasmense wat al hul pensioengeld

verloor het in die grootskaalse bedrogspul van ene Dale Simmons (196–7).

Wanneer Christine egter die herkoms van die kunswerk naspeur, ontdek sy dat die goedge Van Veldens nóg heeltemal eerlik, nóg heeltemal onskuldig is. (En sy het skynbaar ook 'n agenda van haar eie.) Die titel van die fiktiewe skildery, *Gierigheid* deur Francis Bacon (204), is dus 'n toespeling op die bedrog van die aartskelm, Dale Simmons, maar ook op die knoeiery wat Christine en die Van Veldens in die vooruitsig stel.

“Die slagter” met sy vroulike, amateur speurpersoon is soortgelyk aan “Die verlore Sonde” maar bevat aansienlik meer geweld, aksie en spanning. Lea Burger beland naamlik “op die verkeerde plek, op die verkeerde tyd”: in die hotelkamer van 'n vreemde man wat pas vermoor is—met Lea se skêr (238). Danksy haar dapperheid, en met behulp van onder meer twee waaghalse (“Rond” en “Bont”) en kaptein Bennie Griessel van die SAPD, slaag Lea dan daarin om die skurke te uitoorlê en boonop hul geldelike motiewe te ontbloot (251).

“Die derde laai” en “In die bloed” is twee verhale wat as 't ware uit dieselfde “storielap” gesny is en lees soos “Meyer-speurromans-in-die-kleine”. Die ietwat onwillige speurpaar wat in hierdie twee ondersoeke die voortou neem, is Fransman Dekker en Mbali Kaleni van die SAPD. (Beide karakters behoort aan lesers van *13 Uur* (2008) bekend te wees).

In “Die derde laai” word een van Fransman se familieverbintenisse, auntie Welma Bantam, doodgery, maar die speurders ruik om twee redes lont: (1)

ooggetuies beweer sy was “lekker dronk” ten tyde van die ongeluk (261), hoewel auntie Welma nooit alkohol gedrink het nie, en (2) sy wou blykbaar kort voor haar dood 'n witboordjiemisdaad rapporteer. Dit is Fransman se mislukte pogings om kolwyntjies te bak wat uiteindelik lei tot sy teorie van “die derde laai” en die vastrek van die moordenaar.

“In die bloed”, die daaropvolgende verhaal, handel eweneens oor 'n moordsaak wat soos 'n ongeluk voorkom: 'n vrou se lyk word naas 'n oliekol in haar kombuis aangetref, asof sy gegly en haar kop noodlottig gestamp het. Mbali weet egter dat so 'n scenario onmoontlik is omrede die slagoffer Crocs aangehad het: “Ek het ook 'n paar, Fronsman [sic]. En hulle gly nie. Nie eens in olyfolie nie. Ongeluk? Ek sê nou vir julle, dit was moord.” (290)

In beide verhale word die tipiese patroon van die speurnarratief gehandhaaf—dít wat Northrop Frye naamlik beskryf as “a ritual drama in which a wavering finger of social condemnation passes over a number of ‘suspects’ and finally settles on [...] the least-likely suspect” (aangehaal in Cawelti 90). Meyer slaag op verstommende wyse daarin om, in 'n beperkte aantal bladsye, 'n uiters vindingryke raaiselgewewe te konstrueer en oortuigend op te klaar.

Die laaste verhaal in hierdie bundel is nie om dowe neutte die titelverhaal nie: “Die ballade van Robbie de Wee” is 'n besliste hoogtepunt. (Dit is gevolglik nie verbasend dat “Die ballade van Robbie de Wee” in 2013 tot 'n film, met

regisseur Darrell Roodt en akteurs Neil Sandilands en Marno van der Merwe, verwerk is nie.)

Op twintigjarige ouderdom is die jong Robbie de Wee 'n Afrikaanse sangsensasie, en sy sukkelende musiekpromotor, Len Lategan, het 'n gulde geleentheid om daaruit munt te slaan (330). Dinge loop egter lelik skeef wanneer 'n sogenaamde "groupie" in Robbie se hotelkamer sterf. Gevolglik moet Len, die eerstpersoonsverteller, skarrel om van die lyk ontslae te raak, en die leser word teen wil en dank 'n medepligtige in hierdie makabere opruimingstaak.

Indie proses ontdek Len egter 'n donker geheim (334) en die verhaal se skokkende slot is vervolgens 'n kragtoer: nie alleen word daar gesinspeel op die verskynsel

binne die vermaaklikheidsbedryf wat inhou dat jong musieksterre dikwels ná hul dood kultusstatus bereik nie; daar word ook kommentaar gelewer op die allesoorheersende gelddrif.

Met so 'n verskeidenheid "lekkerleesverhale" én boeiende speurverhale, is *Die ballade van Robbie de Wee en ander verhale* 'n bundel wat ongetwyfeld "die gewildste skrywer in Afrikaans"—soos Deon Meyer op die voorblad voorgestel word—se naam gestand doen.

**Geraadpleegde bron**

Cawelti, John. *Adventure, Mystery and Romance*. Chicago: U of Chicago P, 1976.

*Neil van Heerden*  
vheern@unisa.ac.za  
Universiteit van Suid-Afrika  
Pretoria